

Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE STASZOWSKIM
W 2012 ROKU**

Staszów 2013 rok

I. WSTĘP

We wstępie opracowania nakreślono strukturę bezrobocia w 2012 roku w powiecie staszowskim, uzasadniono potrzebę monitorowania zawodów nadwyżkowych i deficytowych oraz wskazano źródła informacji. W części drugiej zdiagnozowano lokalny rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem struktury zawodowej osób bezrobotnych, a także struktury bezrobocia wg zawodów i grup zawodów. Oddzielnie przeanalizowano zaewidencjonowane w badanym okresie czasu oferty pracy. Następnie zaprezentowano ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych występujących na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie. Rozważania zakończono wnioskami, które mogą przyczynić się do zwiększenia efektywności działań podejmowanych zarówno przez PUP jak również władze samorządowe, instytucje rynku pracy, społecznych partnerów na rzecz kreowania pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy a także członków Powiatowej Rady Zatrudnienia w wykonywaniu jednego z podstawowych działań ustawowych, czyli opiniowania kierunków kształcenia i zatrudnienia.

Stopa bezrobocia w powiecie staszowskim według danych GUS na koniec grudnia 2012 roku wynosiła 12,8% ludności aktywnej. Zarejestrowanych było 4175 osób bezrobotnych (o 139 osób więcej niż roku ubiegłym), w tym 2185 kobiet, które stanowiły 52,3 % ogółu bezrobotnych, zarejestrowanych kobiet było o 94 mniej niż w roku poprzednim.

1.1. Cel opracowania

Trudna sytuacja na rodzimym rynku pracy wymaga systematycznego, dokładnego i regularnie prowadzonego monitoringu występujących dysproporcji i analizowania zmian zachodzących na rynku pracy. „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych” przyczynia się do zdobycia wiedzy o aktualnej podaży i popycie na lokalnym rynku pracy w odniesieniu do wybranych zawodów, umożliwia również dokonanie analizy zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy oraz analizy potencjału zawodowego ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Staszowie. Wnioski uzyskane w wyniku prowadzonych badań pozwolą na dokonanie oceny szans na zdobycie zatrudnienia w poszczególnych zawodach, co może stanowić wskazówkę w podejmowaniu działań zmierzających do osiągnięcia równowagi na rynku pracy. Uzyskanie jak najszerszej wiedzy nt. podaży i popytu na pracę jest szczególnie przydatne do efektywnego wykorzystywania środków finansowych z Funduszu Pracy oraz tworzenia projektów szkoleń opartych o realne zapotrzebowanie rynku pracy, dzięki którym zmniejszona zostanie ilość osób bezrobotnych posiadających kwalifikacje generujące długotrwałe bezrobocie.

1.2. Podstawa prawna

Poniższy raport obejmujący analizę rynku w powiecie staszowskim w roku 2012 sporządzony został zgodnie z wytycznymi w „Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”. Podstawę prawną stanowią:

- I. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. nr 99, poz. 1001 z dn. 20.04.2004 r. z późn. zm.)*
- II. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. nr 82 z dn. 17 maja 2010 r., poz. 537)*

III. Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”. Stan za II półrocze 2012 roku

IV. Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy według zawodów i specjalności” za II półrocze 2012 roku

1.3. Metodologia opracowania

Pod pojęciem **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast określenie **zawód nadwyżkowy** oznacza zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowano stosując jako podstawowe mierniki:

1. Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów ($W_{n,i}^k$)

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- $(W_{n,i}^k) < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,
- $0,9 \leq (W_{n,i}^k) \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),
- $(W_{n,i}^k) > 1,1$ to zawody deficytowe

2. Wskaźniki struktury bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w 2012 roku

3. Wskaźniki struktury napływu bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w 2012 roku

3. Wskaźniki struktury ofert pracy według zawodów (grup zawodów) w 2012 roku

4. Wskaźniki struktury bezrobotnych według PKD w 2012 roku

5. Wskaźniki struktury ofert pracy według PKD w 2012 roku.

Struktura klasyfikacji zawodów i specjalności obejmuje 10 grup wielkich (kod jednocyfrowy), 43 grupy duże (kod dwucyfrowy), 132 grupy średnie (kod trzycyfrowy), 444 grupy elementarne (kod czterocyfrowy). Grupy elementarne obejmują 2360 zawodów i specjalności, poszczególnym zawodom nadano kod 6-cio cyfrowy. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie, na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych do realizacji zadań danego zawodu/specjalności. Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy definiuje następujące pojęcia:

4. **Zawód** – zbiór zadań, zespół czynności wyodrębniony w wyniku społecznego stosowania podziału pracy, wykonywanych stale, wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Zawód może dzielić się na specjalności;

5. **Specjalność** – podział pracy w ramach zawodu, zawiera czynności o charakterze podobnym, wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki;

6. **Umiejętność** – sprawdzona możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu/specjalności

7. **Kwalifikacje zawodowe** – układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji składowych zadań zawodowych¹.

¹ Definicje za klasyfikacją zawodów i specjalności 2010

II. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

2.1 Bezrobotni według grup zawodów i zawodów w powiecie staszowskim w 2012 roku (T-II/P-1, T-II/P-1a)

Bezrobotni zarejestrowani w urzędzie w końcu 2012 roku sklasyfikowani zostali ze względu na posiadany zawód, do którego wykonywania posiadają kwalifikacje potwierdzone odpowiednim dokumentem, bądź stażem pracy w danym zawodzie. Jak wynika z tabel T-II/P-1 i T-II/P-1a bezrobotni reprezentowali 521 zawody skupionych w 242 grupach elementarnych.

Dodatkową grupę stanowią osoby bez zawodu. Populacja bezrobotnych bez zawodu dotyczy osób z wykształceniem średnim ogólnym, gimnazjalnym i niższym. Na koniec omawianego okresu w urzędzie zarejestrowanych było 1188 bezrobotnych bez zawodu i stanowili oni 28,5 % ogólnej liczby bezrobotnych. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych 2987 osób posiadało zawód co stanowi 71,5% ogólnej liczby bezrobotnych. Analizując populację bezrobotnych posiadających zawód pod względem płci można zauważyć, że posiadaniem zawodu mogą pochwalić się na równi kobiety i mężczyźni.

Na koniec 2012 roku najwyższy wskaźnik bezrobocia zanotowano w następujących dużych grupach zawodów:

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie staszowskim. Stan w końcu 2012 r.

L.P.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni ogółem [%]
1.	31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	13,39
2.	72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	12,55
3.	75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna i produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	9,87
4.	52	Sprzedawcy i pokrewni	7,63
5.	51	Pracownicy usług osobistych	7,63
6.	71	Robotnicy budowlani i pokrewni	7,26
7.	26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	5,45
8.	24	Specjaliści do spraw ekonomii i zarządzania	5,25
9.	33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	4,98
10.	23	Specjaliści wychowania i nauczania	4,95

Analizując bezrobotnych ze względu na posiadany zawód uwzględniono zawody reprezentowane przez więcej niż 50 bezrobotnych. Najliczniej reprezentowany jest zawód krawiec 160 osób. Kobiety stanowią większość w następujących zawodach: technik ekonomista 98,2%; pedagog 93,5%; technik żywienia 84,2%; ekonomista 87,5%. Mężczyźni z kolei stanowili większość w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych 100%; murarz 98%; technik mechanik 98%; ślusarz 95%.

Tabela 2. Bezrobotni wg zawodów w powiecie staszowskim w 2012 r.

L.P.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	W tym kobiety
1.	522301	Sprzedawca	155	152
2.	753105	Krawiec	135	135
3.	331403	Technik ekonomista	116	102
4.	311512	Technik mechanik	107	2
5.	722204	Ślusarz	96	3
6.	711202	Murarz	90	1
7.	235107	Pedagog	87	83
8.	263102	Ekonomista	70	55
9.	522305	Technik handlowiec	70	57
10.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	64	0
11.	322002	Technik żywienia I gospodarstwa domowego	62	50
12.	723307	Mechanik maszyn I urządzeń przemysłowych	54	3

Kolejna grupa bezrobotnych poddana analizie to absolwenci. W końcu 2012 roku zarejestrowanych było 352 absolwentów (w tym 196 kobiety) co stanowiło 8,4 % ogółu bezrobotnych. Wśród tej grupy zarejestrowanych w PUP 147 osób nie posiadało zawodu wyuczonego, co daje 41,8 % reprezentantów grupy.

Tabela 3. Struktura bezrobotnych absolwentów wg grup zawodowych w powiecie staszowskim w 2012 roku

L.P.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni absolwenci [%]
1.	51	Pracownicy usług osobistych	14,14
2.	21	Średni personel nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	13,17
3.	23	Specjaliści wychowania i nauczania	9,26
4.	26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	8,29
5.	24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	7,31
6.	31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	7,31
7.	75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	6,43
8.	52	Sprzedawcy i pokrewni	6,66

Tabela 4. Struktura bezrobotnych kobiet-absolwentek posiadających zawód według grup zawodów

L.P.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni absolwenci KOBIECY [%]
1.	23	Specjaliści wychowania i nauczania	13,33
2.	24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	7,5
3.	21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	10,83
4.	26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	11,66
5.	32	Średni personel do spraw zdrowia	6,66
6.	51	Pracownicy usług osobistych	24,16

Następną kategorię bezrobotnych stanowią osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy. Ich liczba na koniec 2012 roku osiągnęła poziom 822 osób, stanowili oni 19,68% ogółu zarejestrowanych w urzędzie. Udział kobiet w omawianej grupie wyniósł 64,2%. Najliczniej reprezentowane zawody w tej populacji bezrobotnych pokazuje poniższa tabela:

Tabela 5. Bezrobotni długotrwale wg zawodów w powiecie staszowskim w roku 2012

L.P.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych pow. 12 m-cy [%]	Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych pow. 12 m-cy [%]
1.	522301	Sprzedawca	15,62	15,62
2.	753105	Krawiec	13,35	13,35
3.	331403	Technik ekonomista	9,37	8,88
4.	722204	Ślusarz	5,68	0,5
5.	263102	Ekonomista	5,39	4,82
6.	522305	Tehnik handlowiec	5,39	5,11
7.	514101	Fryzjer	4,82	4,82
8.	235107	Pedagog	4,26	4,26
9.	753702	Kaletnik	3,97	3,97
10.	711202	Murarz	3,69	0
11.	322002	Technik żywienia I gospodarstwa domowego	3,12	3,12
12.	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	2,84	0
13.	753303	Szwaczka	2,84	2,84

2.2 Napływ bezrobotnych wg zawodów staszowskim w 2012 roku (T-II/P-2, T-II/P-2a)

W roku 2012 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie zarejestrowało się ogółem 5990 osób bezrobotnych w tym 2721 kobiet, wyłączonych zostało 5851 osób bezrobotnych (o 10 osób więcej niż w roku 2011).

Napływ bezrobotnych w 2012 roku zagregowany był w 34 dużych grupach reprezentowanych przez 487 zawodów.

Wśród omawianej grupy bezrobotnych posiadaniem zawodu mogło pochwalić się 4299 osób, tj. 71,8 % ogółu, bezrobotnych bez zawodu „napłynęło” 1691 osób w tym 762 kobiet i 343 absolwentów.

Tabela 6 . Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie staszowskim w 2012 roku

L.P.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych
1.	311504	Technik mechanik	192
2.	522301	Sprzedawca	182
3.	331403	Technik ekonomista	156
4.	753105	Krawiec	146
5.	722204	Ślusarz	133
6.	235107	Pedagog	116
7.	711202	Murarz	113
8.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	112
9.	514101	Fryzjer	102
10.	263102	Ekonomista	89
11.	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	79
12.	522305	Technik handlowiec	75
13.	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	67
14.	242217	Specjalista administracji publicznej	66
15.	723307	Mechanik maszyn I urządzeń przemysłowych	66
16.	311204	Technik budownictwa	63
17.	311512	Technik mechanizacji rolnictwa	60
18.	751201	Piekarz	57
19.	314207	Technik rolnik	55
20.	311408	Technik elektronik	50

Najliczniej reprezentowane zawody wśród napływających bezrobotnych to technik mechanik stanowiący 3,2 % ogółu, sprzedawca (3 %), technik ekonomista (2,6 %), oraz krawiec (2,4 %). W poprzednich latach zawód technik mechanik, technik ekonomista, sprzedawca i krawiec również znajdowały się w czołówce najliczniej zawodów reprezentowanych przez napływających bezrobotnych.

Największy napływ do bezrobocia wśród kobiet nastąpił u bezrobotnych nie posiadających zawodu i wyniósł 762 osób, co stanowiło 26,68 % grupy. Najliczniej reprezentowane zawody przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7. Napływ bezrobotnych kobiet wg zawodów w powiecie staszowskim w 2012 roku

L.P.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych kobiet
1.	522301	Sprzedawca	173
3.	753105	Krawiec	146
2.	331403	Technik ekonomista	130
4.	235107	Pedagog	109
6.	514101	Fryzjer	100
5.	263102	Ekonomista	62
7.	322002	Technik żywienia I gospodarstwa domowego	56
8.	522305	Technik handlowiec	53

W roku 2012 w urzędzie pracy w Staszowie napłynęło 842 absolwentów, co stanowiło 14% ogółu bezrobotnych, wśród tej grupy 56 % to kobiety (472 osoby). Spośród bezrobotnych absolwentów rejestrujących się w PUP po zakończeniu edukacji 343 osób, tj. 40,7 % nie posiadało zawodu wyuczonego.

Wśród napływających absolwentów najliczniej reprezentowany zawód to:

- *pedagog – 32 osoby (30 kobiet)*
- *fryzjer – 30 osób (30 kobiet)*
- *elektromechanik pojazdów samochodowych – 21 osób*
- *specjalista administracji publicznej – 19 osób (13 kobiet)*
- *sprzedawca - 19 osób (19 kobiet)*
- *technik informatyk – 14 osób (1 kobieta)*
- *fizjoterapeuta 13 (11 kobiet)*
- *technik mechanizacji rolnictwa – 11 osób*
- *ekonomista – 10 osób (6 kobiet)*
- *piekarz – 10 osób (1 kobieta).*

III. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

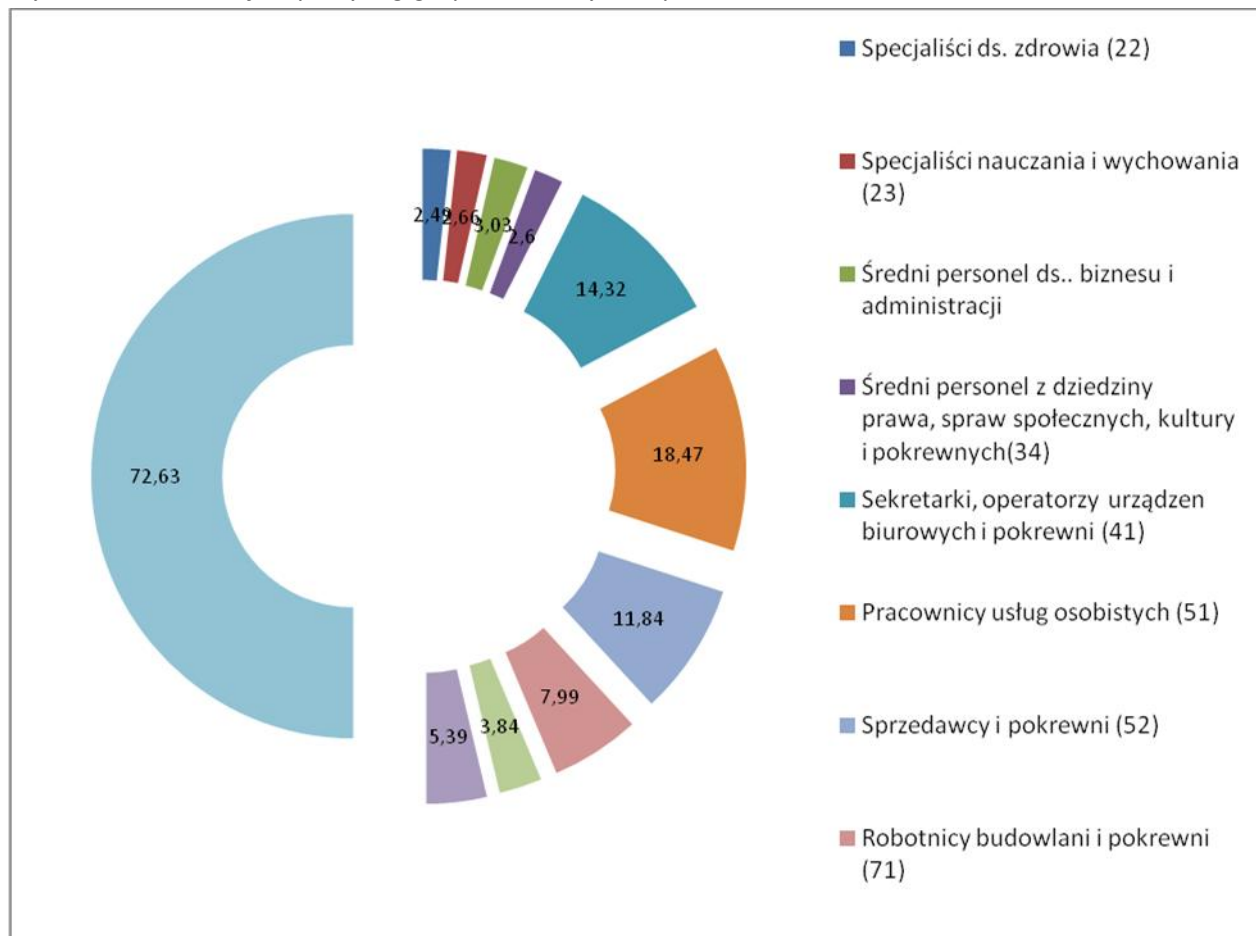
3.1. Oferty pracy i ich struktura wg zawodów w powiecie staszowskim w 2011 roku (T-II/P-3, T-II/P-3a)

Aby monitoring lokalnego rynku pracy był miarodajny i pozwolił określić skalę nadwyżki i deficytu w grupach zawodowych, specjalnościach i poszczególnych zawodach nie wystarczy analiza zawodów reprezentowanych przez bezrobotnych, niezbędna jest również analiza ofert pracy.

Tabela 8. Porównanie struktury ofert pracy wg wybranych dużych grup zawodów zgłoszonych w powiecie staszowskim w roku 2010, 2011 i 2012 r.

L.P.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Oferty pracy W 2010 [%]	Oferty pracy W 2011 [%]	Oferty pracy W 2012 [%]
1.	51	Pracownicy usług osobistych	45,3	31,99	18,47
2.	41	Sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni	13,1	9,92	14,32
3.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	4	9,85	5,39
4.	91	Pomoce domowe i sprzątaczk	2	2,43	2,04
5.	75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce	2,2	1,51	2,85
6.	72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urzędzeń	2,1	4,40	3,84
7.	23	Specjaliści nauczania i wychowania	2,3	1,37	2,66

Wykres . Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie staszowskim w 2012 roku

W roku 2012 w dużych grupach zawodów, w których zgłoszono najliczniejsze oferty pracy warto zwrócić uwagę na wyróżniające się najpopularniejsze grupy elementarne. Wśród dużej grupy 51 – Pracownicy usług osobistych najliczniej zgłoszono oferty w grupie „Gospodarz budynków [kod – 5153]” 14,19% ogółu ofert (w roku 2011 – 25,95%); w grupie 41 – Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni najliczniejsze oferty to „Pracownicy obsługi biurowej [kod – 4110]” (13,32%) (w roku 2011 – 9,32%); a w grupie 52 – Sprzedawcy i pokrewni „Sprzedawcy sklepowi [kod – 5223]” (9,54%).

Analizowanie i interpretowanie ofert pracy na podstawie tabeli T-II/P-3 jest zadaniem dość trudnym ze względu na dużą różnorodność ofert wpływająca do urzędu. Liczne oferty, które wpłynęły do PUP w Staszowie w 2012 roku miały charakter jednostkowy, aż w 139 zawodach wpłynęło nie więcej niż 5 ofert pracy. Do analizy zatem wybrano zawody, w których zgłoszono nie mniej niż 20 ofert pracy. Ponadto pominięto zawody zawierające w nazwie wyrażenie „pozostali”, które wskazuje, iż nie jest to grupa jednorodna i zawiera zawody pokrewne wobec siebie². Wyjątkowo poddano analizie grupę

² Zawody lub specjalności zaklasyfikowane pod pozycją „XXXX90” nie są konkretnym, określonym zawodem, lecz zbiorem zawodów pokrewnych w ramach grupy elementarnej. Charakteryzują się one dużą niejednorodnością w zakresie zadań zawodowych.

„Pozostali pracownicy obsługi biurowej (411090)” ze względu na wyjątkowo dużą liczebność zgłoszonych ofert pracy.

W omawianym okresie sprawozdawczym do urzędu pracy w Staszowie wpłynęło 1613 ofert pracy zarówno subsydiowanych jak niesubsydiowanych.

Tabela 9. Najliczniej zgłoszone oferty pracy wg zawodów w powiecie staszowskim zgłoszone w 2012 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy zgłoszona w 2012 roku	W tym:	
			Subsydiowane	Niesubsydiowane
1.	Robotnik gospodarczy (515303)	229	224	5
2.	Kierowca samochodu ciężarowego (833203)	52	3	49
3.	Sprzedawca (522301)	148	130	18
4.	Technik prac biurowych (411004)	91	90	1
5.	Pozostali pracownicy obsługi biurowej (411090)	121	115	6
6.	Robotnik budowlany (931301)	25	5	20
7.	Murarz (711202)	49	5	44
8.	Kelner (513101)	21	2	19
9.	Pomoc kuchenna (941201)	31	19	12
10.	Magazynier (423103)	24	22	2
11.	Kasjer handlowy (523002)	22	19	3
12.	Konserwator budynków (711101)	21	13	9
13.	Mechanik pojazdów samochodowych (723103)	27	12	15
14.	Dozorca (962902)	31	8	23

Wśród zgłoszonych ofert pracy oferty subsydiowane dominowały w następujących zawodach:

- robotnik gospodarczy (97,8% ofert pracy w danym zawodzie)
- technik prac biurowych (98,9%)
- pozostali pracownicy obsługi biurowej (95%)
- magazynier (91,6%)
- sprzedawca (87,8%)

Omawiając oferty pracy należy podkreślić, iż znaczna część ofert w ramach prac subsydiowanych zgłoszona została przez jednostki samorządowe, które potrzebowały zwiększonej siły roboczej do wykonywania prac prostych tj. prac porządkowych. Pomimo sezonowości tych prac oraz konieczności subsydiowania ich środkami Funduszu Pracy ze względu na istniejące problemy z uzyskaniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych oferty te stanowią istotny element rynku pracy.

W ramach pośrednictwa pracy w urzędach pracy świadczone były również usługi EURES, dzięki którym osoby bezrobotne mogły skorzystać z ofert pracy za granicą. Z usług EURES w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie w 2012 r. skorzystało 62 osób, a pozyskano 358 ofert pracy.

Celem szkoleń przeprowadzanych przez PUP jest zwiększenie szans na uzyskanie zatrudnienia. W 2012 roku skierowanych zostało 148 osób bezrobotnych i 1 osoba poszukująca pracy na szkolenia zawodowe (146 osób ukończyło szkolenie). Były to szkolenia grupowe i skazane przez osoby uprawnione. Ze szkoleń grupowych skorzystało 40 osób bezrobotnych z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności pozostałe osoby skorzystały ze szkoleń wskazanych. Szkolenia grupowe prowadzone były z zakresu: pracownik ochrony fizycznej 15 osób, nowoczesny sprzedawca 15 osób, archiwista 10 osób.

W omawianym okresie dużym zainteresowaniem bezrobotnych cieszyły się, głównie ze względu na zapotrzebowanie rynku pracy, szkolenia w zawodzie kierowcy: kursy prawa jazdy kat. C, E oraz „Kwalifikacja wstępna w zakresie modułu szkoleniowego C1,C1+E,C,C+E i D”, i D, skierowano łącznie 42 osób, co stanowiło 25% ogółu szkolonych, jak również szkolenia z zakresu świadczenia usług skierowano łącznie 52 osoby, tj. 35,10% (w tym: spawanie blach i rur spoinami pachwinowymi – różne metody (8 osób), uprawnienia SEP do 1kV (11 osób), obsługa wózków widłowych (5 osoby), kasa fiskalna z aspektami sanitarnymi oraz nowoczesny sprzedawca (21 osób), kurs kwalifikacyjny na stanowisko manewrowego (2 osoby), wideofilmowanie (1 osoba), nowoczesna kuchnia polska (1 osoba), kurs technik orientalnych z elementami SPA (1 osoba), konserwator terenów zielonych (1 osoba), trener personalny (1 osoba).

W 2012 mniejszym zainteresowaniem niż w latach ubiegłych cieszyły się szkolenia obsługi sprzętu ciężkiego, budowlanego i drogowego. Na ww. szkolenia skierowano 20 osób, co stanowiło 13,50% ogółu szkolonych osób.

Po 10,10% stanowiły szkolenia z zakresu.: pracownik ochrony fizycznej I stopnia i archiwista (przeszkolono po 10 osób), szkolenie intensywny kurs języka niemieckiego dla opiekunów osób starszych ukończyły 2 osoby bezrobotne (kobiety), komputerową księgowość małych i średnich przedsiębiorstw ukończyły również 2 osoby (kobiety), podstawy obsługi komputera i internetu 1 osoba (kobieta), kurs programowania stron www 1 osoba (mężczyzna).

Spośród grupy przeszkolonych bezrobotnych 11,00% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, 32,20% z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, 31,50% z zasadniczym zawodowym, natomiast 25,30% nie posiadało żadnego zawodu tzn. 17,10% posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące a 8,20 % tylko wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne.

Należy podkreślić, iż największym powodzeniem cieszą się szkolenia, które kończą się zdobyciem określonych uprawnień: kierowcy, operatora maszyn ciężkich, pracownik ochrony fizycznej I stopnia, sprzedawca. Związane jest to z rozwojem branży transportowej, budowlanej,

ochrony osób i mienia i sprzedaży wiąże się to z zapotrzebowaniem na pracowników z ww. uprawnieniami. Niestety, większość ofert pracy a tym samym zapotrzebowanie na określone szkolenia dotyczą głównie zawodów typowo męskich, co odzwierciedla się w korzystaniu ze szkoleń przez kobiety.

Na ogólną liczbę 146 przeszkolonych osób 40 to kobiety, co stanowi 27,40% ogółu przeszkolonych osób. Kobiety przeszkolono w zawodzie: sprzedawca, archiwista, pracownik ochrony fizycznej I stopnia, komputerowa księgowość małych i średnich przedsiębiorstw, podstawy obsługi komputera i internetu, kurs techniki orientalnych z elementami SPA

Celem szkoleń jest doskonalenie kwalifikacji zawodowych, umożliwienie zdobycia nowych umiejętności bądź kwalifikacji. Kursy, szkolenia dają możliwość aktywnym jednostkom zmiany swego nierynkowego wykształcenia. Po ukończeniu ww. szkoleń 39,04% (tj. 57 osób) bezrobotnych podjęło pracę.

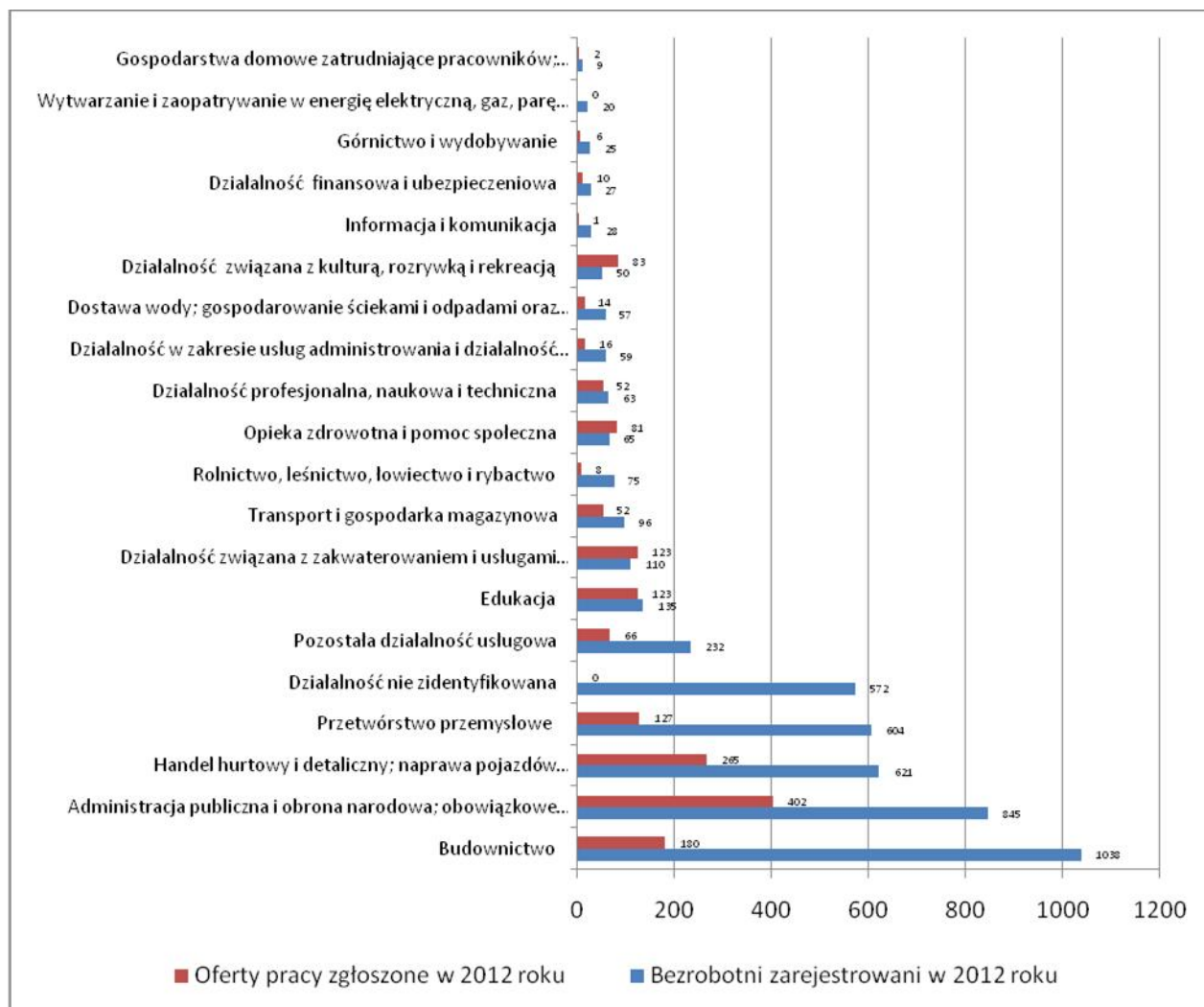
W 2012 roku 2 osobom bezrobotnym sfinansowano uzyskanie licencji pracownika ochrony fizycznej I stopnia.

3.2. Bezrobotni oraz ich struktura wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w powiecie staszowskim w 2012 roku (T-II/P-9, T-II/P-9a)

Jak wynika z analizy danych statystycznych wg sekcji PKD ostatniego miejsca pracy najwięcej osób zarejestrowało się w PUP po ustaniu zatrudnienia w budownictwie(1038 osób – 21,8%), administracji publicznej i obronie narodowej (845 osób – 17,8%)handel hurtowy i detaliczny (621 osób – 13,08%) i przetwórstwie przemysłowym (604 osób 12,72%). Najmniej osób zarejestrowało się po zakończeniu pracy w firmach w następujących sekcjach PKD: gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (9 osób), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (16 osób), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych (20 osób).

Poniższy wykres ilustruje ilość zarejestrowanych osób bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz zgłoszone oferty pracy wg wybranych sekcji PKD.

Wykres . Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy (sekcja PKD) oraz oferty pracy w powiecie staszowskim w 2012 roku

W omawianym okresie najwięcej ofert pracy zgłoszone zostały z następujących sekcji PKD:

- *administracja publiczna i obrona narodowa – 402 ofert,*
- *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 265 ofert,*
- *budownictwo – 180 ofert,*
- *przetwórstwo przemysłowe – 127 ofert.*

Z przeprowadzonych analiz wynika, iż najwięcej wolnych miejsc pracy pochodzi z sekcji administracja publiczna i obrona narodowa, która również generowała wysoki napływ bezrobotnych według rodzaju ostatniego miejsca pracy. Sytuacja ta jest wynikiem zatrudniania pracowników przez samorządy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, które charakteryzują się dużą fluktuacją pracowników.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

4.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim według dużych grup zawodowych oraz zawodów (T-II/ P-4, T-II/P-5, T-II/P-6)

Zawód deficytowy, zgodnie z zaleceniami metodycznymi do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, to taki, na który na rynku pracy występuje większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawód nadwyżkowy natomiast cechuje się tym, że liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie jest większa od zapotrzebowania na rynku pracy. Gdy obie te wartości są do siebie zbliżone można mówić o zawodach będących w równowadze.

- $(W_{n,i}^k) < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,
- $0,9 \leq (W_{n,i}^k) \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),
- $(W_{n,i}^k) > 1,1$ to zawody deficytowe

W 2012 roku aż w 25 dużych grupach zawodów (kod dwucyfrowy) wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki wyniósł mniej niż 0.9, co wskazuje na nadwyżkę, 3 grupy zawodów zaliczone zostały do zawodów zrównoważonych (wskaźnik od 0,9 do 1,1), a 9 plasowało się na poziomie powyżej 1,1 i stanowiło zawody deficytowe.

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych według grup elementarnych wykazuje:

- 188 grup nadwyżkowych,
- 11 zrównoważonych,
- 44 grup deficytowych – najwyższy wskaźnik intensywności deficytu uzyskały następujące elementarne grupy: kasjerzy i sprzedawcy biletów [kod 9412] – wskaźnik 14; pracownicy obsługi biurowej [kod 4110] – wskaźnik 14,33; i monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków [kod 7111] – wskaźnik 22.

Przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku wskazuje, że:

- zawody deficytowe reprezentowane są przez 33 zawodów
- zawody zrównoważone to 20 zawodów
- zawody nadwyżkowe to 466 zawodów.

Maksymalny deficyt siły roboczej wśród bezrobotnych w omawianym okresie zaobserwowano w 100 zawodach, tj. 15,97% ogólnej liczby wykazanych zawodów. Warto pamiętać, że zapotrzebowanie na pracowników w danym zawodzie obejmuje również oferty na staż i prace interwencyjne, czy roboty publiczne, co wpływa na wysokość wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu.

W poniższej tabeli wykazano 30 deficytowych zawodów zanotowanych w 2012 roku w powiecie staszowskim w zestawieniu ze średnią miesięczną liczbą ofert pracy, zarejestrowanych bezrobotnych, średnią miesięczną nadwyżką siły roboczej. Tworząc zestawienie pominięto zawody o maksymalnym wskaźniku intensywności nadwyżki (zgodnie z wytycznymi), ze względu na ich liczebność i różnorodność – maksymalny wskaźnik intensywności nadwyżki uzyskało aż 407 zawodów. Zawody uszeregowane są narastająco wg wskaźnika intensywności nadwyżki zawodu.

Tabela 10. Zawody nadwyżkowe w powiecie staszowskim w 2012 roku

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku	Średnia miesięczna nadwyżka siły roboczej w 2012 roku	Wskaźnik intensywności i deficytu zawodów
1	213105	Biolog	0,0833	0,667	0,583	0,125
2	711503	Stolarz budowlany	0,0833	0,667	0,583	0,125
3	213303	Specjalista ochrony środowiska	0,0833	0,75	0,667	0,1111
4	233015	Nauczyciel matematyki	0,0833	0,75	0,667	0,1111
5	731802	Dziwiarz	0,25	1	0,75	0,25
6	713203	Lakiernik samochodowy	0,1667	0,917	0,75	0,1818
7	214390	Pozostali inżynierowie inżynierii środowiska	0,0833	0,833	0,75	0,1
8	241103	Specjalista do spraw rachunkowości	0,0833	1	0,917	0,0833
9	214202	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	0,1667	1,25	1,083	0,1333
10	233008	Nauczyciel języka angielskiego	0,0833	1,417	1,333	0,0588
11	712601	Hydraulik	0,1667	1,75	1,583	0,0952
12	242290	Pozostali specjaliści do spraw administracji i rozwoju	0,1667	1,833	1,667	0,0909
13	311303	Technik elektryk*	0,3333	2,333	2	0,1429
14	242190	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	0,0833	2,25	2,167	0,037
15	712602	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	0,0833	2,25	2,167	0,037
16	351203	Technik informatyk*	0,25	3	2,75	0,0833
17	228301	Fizjoterapeuta	0,5833	3,417	2,833	0,1707
18	721306	Błacharz samochodowy*	0,5833	3,5	2,917	0,1667
19	243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,25	3,333	3,083	0,075
20	751201	Cukiernik*	0,3333	3,583	3,25	0,093
21	311408	Technik elektronik*	0,25	4,167	3,917	0,06
22	752205	Stolarz*	0,0833	4,083	4	0,0204
23	751204	Piekarz*	0,4167	4,75	4,333	0,0877
24	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,3333	5,5	5,167	0,0606
25	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych*	0,0833	5,583	5,5	0,0149
26	522305	Technik handlowiec*	0,25	6,25	6	0,04
27	723103	Mechanik pojazdów samochodowych*	2,25	9,333	7,083	0,2411
28	514101	Fryzjer*	1,0833	8,5	7,417	0,1275
29	722204	Ślusarz*	0,25	11,08	10,83	0,0226
30	753105	Krawiec*	0,0833	12,17	12,08	0,0068

Tabela 11. Zawody deficytowe w powiecie staszowskim w 2012 roku

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku	Średni miesięczny deficyt siły roboczej w 2012 roku	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	10,08	0,33	-9,75	30,25
2	523002	Kasjer handlowy	1,833	0,08	-1,75	22
3	962902	Dozorca	2,583	0,17	-2,42	15,5
4	811104	Operator koparki	1,083	0,08	-1	13
5	411004	Technik prac biurowych*	7,583	0,75	-6,83	10,11
6	343301	Bibliotekarz*	0,667	0,08	-0,58	8
7	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	1,25	0,17	-1,08	7,5
8	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	4,333	0,58	-3,75	7,429
9	343204	Plastyk*	0,583	0,08	-0,5	7
10	711601	Brukarz	0,583	0,08	-0,5	7
11	712501	Monter / składacz okien	0,583	0,08	-0,5	7
12	515303	Robotnik gospodarczy	19,08	2,75	-16,3	6,939
13	911207	Sprzątaczką biurowa	1,583	0,25	-1,33	6,333
14	523001	Kasjer biletowy	0,5	0,08	-0,42	6
15	233017	Nauczyciel plastyki	0,417	0,08	-0,33	5
16	332203	Przedstawiciel handlowy	1	0,25	-0,75	4
17	422590	Pozostali pracownicy biur informacji	0,333	0,08	-0,25	4
18	432103	Magazynier	2	0,5	-1,5	4
19	513202	Barman	0,333	0,08	-0,25	4
20	422103	Technik obsługi turystycznej*	0,25	0,08	-0,17	3
21	422401	Recepcjonista hotelowy	0,25	0,08	-0,17	3
22	541390	Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	1,25	0,42	-0,83	3
23	752305	Pilarz	0,25	0,08	-0,17	3
24	962906	Woźny	0,25	0,08	-0,17	3
25	331203	Referent (asystent) bankowości	0,417	0,17	-0,25	2,5
26	332302	Zaopatrzeniowiec	0,417	0,17	-0,25	2,5
27	263401	Psycholog	0,167	0,08	-0,08	2
28	334402	Sekretarka medyczna	0,167	0,08	-0,08	2
29	514202	Kosmetyczka	0,333	0,17	-0,17	2
30	712101	Dekarz*	0,5	0,25	-0,25	2

Jak wynika z poprzedniego rozdziału, większość ofert pracy zgłoszonych w najbardziej deficytowym zawodzie to oferty subsydiowane.

Warte zauważenia są też zawody deficytowe i nadwyżkowe o maksymalnym wskaźniku deficytu/nadwyżki. W tabeli nr 10 „Zawody nadwyżkowe w powiecie staszowskim w 2011 roku o maksymalnym wskaźniku intensywności nadwyżki zawodu” i w tabeli 11 „Zawody deficytowe w powiecie staszowskim w 2012 roku” zawody opatrzone gwiazdką () oznaczają, iż dany zawód objęty jest kształceniem w systemie oświaty i występuje w Klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego³. Uzyskanie w tych zawodach maksymalnych średnich nadwyżek siły roboczej może być wynikiem niedostosowania programu nauczania w szkołach do oczekiwań rynku pracy.*

5.2. Wnioski

Opracowanie „Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim 2012 roku” nasuwa refleksje podobne do wniosków z wcześniejszych monitoringów. Wyniki, przeprowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o sporządzane sprawozdania o rynku pracy, nie są w stanie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Jest to spowodowane tym, że nie wszystkie wolne miejsca pracy zgłaszane są przez pracodawców do urzędu pracy. Ponadto należy brać również pod uwagę fakt, że coraz więcej bezrobotnych może być sklasyfikowanych w wielu zawodach, ale w momencie sporządzania sprawozdań statystycznych - ujęci są w systemie ewidencji komputerowej pod jednym kodem zawodu. Duże zmiany zachodzące na rynku pracy mogą powodować, że dana osoba posiadająca kilka zawodów, może w danym okresie czasu reprezentować zarówno zawód nadwyżkowy jak i deficytowy, z tym że tylko jeden z nich będzie uwzględniony w statystyce rynku pracy i niniejszym opracowaniu.

Jak wynika z niniejszego opracowania w powiecie staszowskim występuje wysoki odsetek zawodów nadwyżkowych, co jest wynikiem braku korelacji między wymaganiami ze strony pracodawców a kwalifikacjami osób poszukujących zatrudnienia. Duża liczba zawodów nadwyżkowych i perspektywa niewielkiej zmiany w tym względzie oznacza konieczność podejmowania działań umożliwiających przekwalifikowanie osób bezrobotnych zgodnie z aktualnymi potrzebami lokalnego rynku pracy.

Charakterystyczne dla lokalnego rynku pracy jest to, iż systematycznie rośnie liczba ofert pracy, gdzie pracodawcy stawiają coraz wyższe wymagania odnośnie poziomu wykształcenia, posiadanych umiejętności zawodowych, uprawnień oraz doświadczenia, podczas gdy grupa osób bezrobotnych z kwalifikacjami zawodowymi, które uległy dezaktualizacji jest ciągle wysoka. Duże wyzwanie w aktywizacji zawodowej stanowią osoby bezrobotne, które nie mogą podjąć zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami ze względu na posiadane przeciwwskazania zdrowotne, a także osoby, które nie chcą podjąć pracy w zawodzie wyuczonym, ponieważ został on wybrany błędnie i osoba nie wykazuje predyspozycji do pracy w nim. Aby osoby te mogły powrócić lub wejść na rynek pracy niezbędne jest nabycie nowych kwalifikacji zawodowych oczekiwanych na rynku pracy. Jednym z celów tworzenia niniejszego opracowania jest możliwość tworzenia planów szkoleń dopasowanych do tych potrzeb.

Liczną grupę klientów urzędu pracy stanowią osoby bezrobotne nie posiadające motywacji do poszukiwania i podjęcia zatrudnienia oraz osoby posiadające deficyty w zakresie umiejętności poszukiwania pracy. Osoby te pomimo posiadania odpowiednich kwalifikacji mają niewielkie szanse na znalezienie odpowiedniego zatrudnienia. Należy pamiętać, iż pracodawca dokonując selekcji kandydatów ocenia nie tylko ich przygotowanie zawodowe, ale również cechy osobowości i postawę. Zbyt mała

³ Klasyfikacja Zawodów i Specjalności 2010 – objaśnienia do struktury klasyfikacji zawodów i specjalności.

elastyczność, brak mobilności i postawa roszczeniowa są częstymi przyczynami odrzucenia kandydatów na etapie rekrutacji.

Dużym problemem na staszowskim rynku pracy jest duża populacja bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych lub z niskim poziomem kwalifikacji. Trudności w podjęciu zatrudnienia przez przedstawicieli tej grupy wynikają z jej liczebności oraz braku wystarczającej ilości ofert pracy dla wszystkich chętnych do jej podjęcia. Charakterystyczna dla tej grupy jest niechęć do uzupełniania, zmiany lub nabywania nowych kwalifikacji zawodowych. Osoby te korzystają w głównej mierze z ofert w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych.

Na sytuację na lokalnym rynku pracy w dużym stopniu wpływają liczne oferty subsydiowane. Zapotrzebowanie na stanowiska takie jak pracownik biurowy, administracyjny, sprzedawca często zgłaszane są w ramach ofert stażowych i nie mają charakteru trwałego. Liczne oferty zgłoszone do urzędu dotyczą tego samego, stałego miejsca pracy, charakteryzującego się dużą fluktuacją pracowników, zatem nie generują nowych miejsc pracy.